Ош мамлекеттик университетинде коммерциялык ишмердүүлүктү жүргүзүү боюнча жобо (долбоор 01.03.2024.)

1.Максаты жана негизи

Жобонун максаты – чарбалык, ишкердик жана илимий багыттарда кошумча киреше табууга негизделген коммерциялык ишмердүүлүктү алып баруу тартибин жөнгө салуу.

Бул жобо "2023-2026-жылдарга ОшМУнун туруктуу өнүгүү модели" стратегиялык программасынын, ОшМУнун Окумуштуулар кеңешинин 18.10.2023. күнкү "2023-2026-жылдарга ОшМУнун стратегиялык приоритеттери" жөнүндөгү чечимине ылайык иштелип чыккан.

2.Коммерциялык ишмердиктин багыттары

Коммерциялык ишмердик чөйрөсүнө төмөнкүлөр кирет:

1) мамлекеттик мекемелердин жана уюмдардын, жеке жана юридикалык жактардын буйрутмасы боюнча илимий талдоо, долбоорлорду, илимий изилдөөлөрдү өткөрүү;
2) окуу курстарын жана квалификацияны жогорулатуу боюнча билим берүү программаларын иштеп чыгуу жана ишке ашыруу жаатында кызмат көрсөтүү;
3) консультациялык, техникалык-экономикалык негиздемелерди аткаруу, бизнес-план түзүү, моделдик эксперименттерди жана тажрыйбаларды жүргүзүү, маалыматтык технологияларды колдонуу, ишмердикти, менеджментти баалоону жана жакшыртуу жолдорун иштеп чыгуу;
4) ар түрдүү кесиптик кеңештерди берүү, анализ, синтез, техникалык тейлөө жана оңдоо, ишмердикти уюштуруу жана анын эффективдүүлүгүн баалоо;
5) эксперименталдык жана теоретикалык баяндамаларды, эксперттик бүтүмдөр менен сунуштарды даярдоо;
6) Экономикалык, юридикалык негиздемелерди, корутундуларды, эсептөө-сметалык документтерди, финансылык, салыктык, аналитикалык отчетторду даярдоо боюнча кызмат көрсөтүү;
7) ооруканаларда, клиникаларда, поликлиникаларда, операция жасалчу жайларда жана лабораторияларда диагностикалык текшерүү жана дарылоо, анализдерди жүргүзүү жана операция жасоо, кароо жана реабилитациялоо боюнча медициналык кызмат көрсөтүү;
8) адистештирилген лабораторияларда, илимий-изилдөө борборлорунда, устаканаларда, талааларда жана башка бөлүмчөлөрдө диагностика жана анализ, тажрыйба жүргүзүү, техникалык тейлөө жана оңдоо, типографиялык жана өндүрүштүк кызмат көрсөтүү;
9) университеттин ишмердик чөйрөсүнүн алкагында товарларды өндүрүп чыгаруу жана кызмат көрсөтүү;

10) ветеринардык лабораторияларда жаныбарларды диагностикалык текшерүү жана дарылоо, анализдерди жүргүзүү жана операция жасоо, кароо жана реабилитациялык кызмат көрсөтүү;
11) өндүрүлгөн товарларды жана кызмат көрсөтүүнү баалоо, таанытууга жана сатууга көмөктөшүү.
12) университеттин базасында окуу-өндүрүштүк комплекстерди ачуу, товар өндүрүү жана сатуу;
13) башка мыйзамга каршы келбеген ишмердүүлүктөр.

Коммерциялык иш жүргүзүүчү түзүмдөр жогоруда аталгандардан биринчи кезекте билим берүү менен илимий-инновациялык ишмердүүлүккө салым кошо турган иш-чараларды ишке ашырат.

Коммерциялык ишмердүүлүктү каржылоо университеттин, мамлекеттик уюмдардын, бизнес уюмдарынын, жеке ишкерлердин, демөөрчүлөрдүн, бүтүрүүчүлөр ассоциациясынын, коомдук, эл аралык уюмдардын колдоосу менен ишке ашырылат

3. Ишмердүүлүктү уюштуруу боюнча чечимдер

Коммерциялык иш жүргүзүүчү түзүмдү (окуу, консалтинг, кызмат көрсөтүү борборлору, окуу-өндүрүштүк комплекстер, илимий-тажрыйба борборлору, клиникалар, адистештирилген лабораториялар ж.б.) университеттин. институттардын, факультеттердин, колледждердин, мектептерди базасында түзүүгө болот. Түзүмдүн ишмердүүлүгү боюнча жобосу тиешелүү деңгээлдеги окумуштуулар, педагогикалык кеңештен бекилгенден кийин ОшМУнун Окумуштуулар кеңешинде бекитилет.

Коммерциялык негизде иш жүргүзүүчү түзүмдү ачуу университеттин окуу түзүмүнүн окумуштуулар, педагогикалык кеңештеринин сунушуна, Көзөмөлчүлүк кеңешинин макулдук чечимине ылайык ОшМУнун ректорунун буйругу менен жүргүзүлөт.

Коммерциялык негизде иш жүргүзүүчү түзүм ОшМУнун алдындагы өзүнчө юридикалык жак катары да уюштурулушу мүмкүн.

4. Баштапкы колдоо

Түзүмдүн баштапкы иш-аракетин уюштурууга университеттин бюджетинен колдоо көрсөтүлөт. Бөлүнгөн каражаттар техникалык, лабораториялык, өндүрүштүк жабдууларды сатып алууга жумшалып түзүмдүн өздүк кирешелерин көбөйтүүгө кызмат кылышы шарт.

5. Долбоордун экспертизасы жана бекитүү.

Университеттик колдоо долбоордук негизде ишке ашырылат. Келечектеги ишмердүүлүктүн бизнес-планы маркетингдик изилдөөлөрдүн негизинде түзүлүп ОшМУда түзүлгөн эксперттик топтун кароосунан өткөрүлөт. Экперттик топтун курамы ОшМУнун инвестициялар жана экономикалык өнүгүү боюнча проректорунун сунушу боюнча бекитилет.

Анын курамына илим жана инновация, пландоо-финансылык, эсеп-кысап бөлүмдөрүнүн кызматкерлери, экономика, менеджмент жана бизнес багытындагы кафедралардын проффессордук-окутуучулук курамы, бизнес ассоциациялардын өкүлдөрү кирет. Эксперттик топ демилгечилер тарабынан берилген долбоорду, өз алдынча изилдөөлөрдүн, жеринде карап баалоонун негизинде 30 күндүк мөөнөттө корутундусун чыгарат. Корутундуга эксперттик топтун үчтөн экиси оң корутунду берүү боюнча кол койгондон кийин күчүнө кирет.

Коммерциялык долбоорлорду кабыл алуу жана баалоону пландоо-финансылык бөлүм уюштурат. Коммерциялык долбоор эксперттик топ тарабынан берилген корутундуга ылайык Ректорунун сунушу боюнча Көзөмөлчүлүк кеңешинин чечими менен бекитилет.

6. Кирешелерди жана чыгашаларды эсепке алуу

Коммерциялык негизде иш жүргүзүүчү түзүм өндүргөн товарларга жана кызмат көрсөтүүлөргө бааны рыноктун бааларын эске алуу менен коет. Бирок рыноктун баасы менен катар социалдык кызмат көрсөтүүнүн баасын белгилөөдө коомдун кызыкчылыгы эске алынат.

Чарбалык эсептин негизинде иш жүргүзүүчү түзүмдүн кирешелерине төмөнкүлөр кирет:

a) өндүрүлгөн товарларды сатуудан жана кызмат көрсөтүүдөн алынган кирешелер;
b) демөөрчүлүктөн жана жардамдан түшкөн каражаттар;
c) кирешенин башка түрлөрү.

Өндүрүлгөн товарларды сатуудан жана кызмат көрсөтүүлөрдөн түшкөн кирешелер университеттин банктык эсебинде озүнчө субсчетто топтолот. Зарыл учурларда университеттин Көзөмөлчүлүк кеңеши кирешелерди аларды алып келген түзүмдөргө жараша ар кыл эсептерге бөлүштүрүү тууралуу чечим кабыл алышы мүмкүн.

Коммерциялык негизде иш жүргүзүүчү түзүмдүн жетекчиси менен түзүлгөн келишимде белгиленген кирешенин бир бөлүгү университеттин кирешеси катары эсептелет, ал эми калган бөлүгү материалдарды, жаңы инвентарларды жана жабдууларды сатып алууга, иш аткарган кызматкерлер арасында салымдарына жараша эмгек акы катары бөлүштүрүлөт.

Коммерциялык негизде иш жүргүзүүчү түзүм юридикалык тарап болгон учурда ОшМУ менен түзүлгөн келишим боюнча иш алып барат жана мамлекетке төлөнүүчү салыктар, социалдык төлөмдөр боюнча эсептешүүлөрдү өз алдынча жүргүзөт. Эгер түзүм ОшМУнун курамында болуп юридикалык тарап болбосо анда салыктарды жана социалдык төлөмдөрдү төлөөчү болуп ОшМУ эсептелет.

7.Эсеп-кысап жана отчеттуулук

Коммерциялык негизде иш жүргүзүүчү түзүмдүн чарбалык эсеп жүргүзүүсү, финансылык жана бухгалтердик иштери ОшМУнун бухгалтерия кызматкерлери тарабынан жүзөгө ашырылат. Бухгалтердик иштерди алып баруу Ректор дайындаган кызматкер тарабынан ишке ашырылат.

Бухгалтердин негизги укуктук милдеттери төмөнкүлөр:

1) Финансылык операцияларды укуктук ченемдик актыларда белгиленген формада жүргүзүү жана башкалардын да ошол формада жүргүзүшүн талап кылуу;
2) Бухгалтердик иш кагаздарын жүргүзүү, журналга каттоо, бухгалтердик эсеп жүргүзүүнү бирдиктүү укуктук жана усулдук негиздерге жана эсеп-кысап планына ылайык уюштуруу;
3) Усулга ылайык акча каражаттарын бөлүп берүү жана кайра кирешелерди чогултуу;
4) Киреше жана чыгашалар менен байланышкан бардык документ, журнал жана квитан-цияларды сактоо;
5) Мекеменин бардык аласа жана береселерин убагында чогултуу же төлөөнү камсыз кылуу жана бул иштердин аткарылышына тийиштүү көзөмөл жүргүзүү;
6) Бухгалтерияга байланышкан башка иштерди алып баруу.

Бухгалтер төлөм тапшырмасын төмөндөгү эрежелерге ылайык жүргүзүүгө жана аларды сактоого милдеттүү:

a) Бюджетте жетиштүү суммада акча каражатынын болушу;
b) Чыгашалардын бюджетте каралган тартипте жүргүзүлүшүн камсыз кылуу;
c) Чыгашаларды ченемдик укуктук нормаларга жана мыйзамдарга ылайык жүргүзүү;
d) Финансылык ката кетирүүгө жол бербөө;
e) Төлөм тапшырмасы боюнча документтердин толук болушу.

Коммерциялык негизде иш жүргүзүүчү түзүмдүн бюджеттик мезгили болуп финансылык жыл эсептелет.

Түзүмдүн кийинки жылга бюджеттик долбоору түзүмдүн жетекчиси жана бухгалтер тарабынан даярдалат жана декабрь айынын алгачкы күндөрүнөн кечиктирилбей, Көзөмөлчүлүк кеңешинин кароосуна сунушталат.

8.Каражаттар боюнча жоопкерчилик

Коммерциялык негизде иш жүргүзүүчү түзүмдүн карамагындагы мүлк боюнча жоопкерчилик түзүмдүн жетекчи кызматкерине жүктөлөт. Аны менен ОшМУнун ректорунун ортосунда материалдык-жоопкерчилик жөнүндөгү келишим түзүлөт. Жетекчиликке жооптуу кызматкер ооруп же башка жүйөөлүү себептер менен өз кызматын аткара албай калган учурда бул материалдык жоопкерчиликти түзүмдүн башка кызматкерине акт түзүү менен убактылуу өткөрүп берет.

Каражаттарга жооптуу кызматкердин укуктук милдеттери:

1) Каражаттар боюнча журнал жана документтерди сактоо;
2) Бухгалтерге кыймылдуу мүлк боюнча эсеп-кысап берүү;
3) Кампа кызматкеринин милдетин аткаруу.

Ар бир бюджеттик жылдын аягында атайын комиссия чарбалык эсептин негизинде иш жүргүзүүчү түзүмдө инвентаризация жүргүзөт жана анын жыйынтыгы таблица түрүндө жазылат. Ошол эле учурда кээ бир буюм-тайымдардын мындан ары пайдаланууга жараксыздыгы эске алынып аныкталат. Түзүмдөгү ашыкча каражаттар киреше катары катталат. Текшерүү учурунда жок болуп чыккан буюмдар боюнча иликтөө жүргүзүлүп материалдык-жоопттуу кызматкердин эсебинен калыбына келтирилет же адилеттүү баасы (справедливая рыночная стоимость) боюнча университеттин эсебине төлөнөт.

9.Финансылык-чарбалык текшерүү

Коммерциялык негизде иш жүргүзүүчү түзүмдүн финансылык иштери, кирешелери жана чыгашалары университеттин Көзөмөлчүлүк кеңеши түзгөн Текшерүү комиссиясы тарабынан текшерилет.

Бул жобо ОшМУнун Окумуштуулар кеңеши тарабынан бекитилген күндөн тартып күчүнө кирет.